

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING OOST EN WEST

OPGERICHT DOOR KOLONEL G.E.V.L. VAN ZUYLEN,
21 MAART 1900.

„HET KOLONIAAL BELANG IS EEN
ALGEMEEN NEDERLANDSCH BELANG.”



Abonnementsprijs per jaar:
Vrij aan huis of franco per post binnenland, bij vooruitbetaling 2.50
Voor Oost-Indië en het Buitenland 4.—
Afzonderlijke nummers 0.05



Prijs der Advertentiën:
Per regel f 0.15
Bij plaatsing van 500 regels 0.12 1/2
" " " 1000 " 0.10

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie”, en gezonden aan de Presidente: 7a HEERENGRACHT, DEN HAAG.
Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Heer W. VAN DER ZIJL, 51 Verhulststraat. □
Voor Advertentiën tot de Drukkerij „LUCTOR ET EMERGO”, AMALIA VAN SOLMSSTRAAT, Telefoon 4424, beiden DEN HAAG

Inhoud vandit nummer.

Hartelijke Hulde. — Rechtmaking. — Uit de O.-I. Mail. — West-Indië. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Van Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Indisch Literatuur-Overzicht. — Leeszaal. — Feuilleton. — Mededeelingen. — Passagierslijst.

Het Hoofddoel der Vereeniging is:

Het verspreiden van populaire kennis omtrent onze Indië onder gansch het volk en het bevorderen der welvaart in die gewesten, om zoodoende en ook door het verlenen van onderlinge hulp, warme belangstelling en liefde te kweken tusschen Nederland hier en ginds.

Het lidmaatschap bedraagt als minimum f2.— 's jaars (voor Indië en het buitenland minstens f2.50). *)

Zij die f5.— of meer contribueeren of een gift in ééns schenken van f100.—, zijn donateur(trice).

Aan alle donateurs en leden wordt kosteloos en franco het Koloniaal Weekblad toegezonden.

*) Zie inteken-biljet op de achterzijde van den Omslag. Verzoeken dit ingevuld te zenden aan het adres van den Secretaris van het Hoofdbestuur E. van Assen, Heulstraat 17, Den Haag.

Informatie-Bureau

(Secretaris J. L. van Gennep),

dagelijks — Zon- en feestdagen uitgezonderd — van 10—12 en 2—4 u., ten kantore Heulstraat 17, 2de verdieping.

Zie overigens Officieele Mededeelingen van het Dagel. Bestuur, ook van de Afdelingen op blz. 7 en 8.

Hartelijke Hulde.

Op Zondag 6 Maart werd te Leiden aan den hoogleraar Ch. A. van Ophuysen, namens zijne Inlandsche en Nederlandsche leerlingen en oud-leerlingen, een souvenir aangeboden ter gelegenheid van zijn herstel.

Deze dankbaarheids-gedachtenis, bestaande uit een wandelstok met Bataksche inscriptie, werd door den heer R. Soetan Casajangan Soripada aan prof. Van Ophuysen ter hand gesteld. In een in het Maleisch gehouden toespraak schetste de heer Soetan het vele goede door prof. Van Ophuysen en diens echtgenoot in Ned.-Indië, voor de Bataklanden in het bijzonder, tot stand gebracht. Hierna werd door den heer L. van der Hoek eene rede gehouden namens de Nederlandsche leerlingen.

In gevoelvolle woorden dankte prof. v. Ophuysen zoowel in het Maleisch als in het Nederlandsch voor de door hem zoo zeer gewaardeerde attentie.

RECHTMAKING.

Onder de vragen, welke verleden Vrijdag in de Tweede Kamer der Staten-Generaal den minister van Koloniën werden gedaan, was er één van den heer De Savornin Lohman, betreffende het onderzoek, dat in 1907 is toegezegd omtrent het beleid van ambtenaren op Madoera gedurende eene koorts-epidemie aldaar.

De minister antwoordde, dat dit onderzoek tengevolge heeft gehad, dat twee Europeesche en twee Indische ambtenaren zijn berispt, doch dat den Resident, tegen wien mede grieven waren ingebracht, van Regeeringswege is medegedeeld, dat hem, blijkens dat onderzoek, in geen enkel opzicht blaam kan treffen.

„Deze mededeeling”, zoo schrijft De Nederlander in haar Kameroverzicht van j.l. Zaterdag, „is van groot gewicht voor den gewezen Resident van Madoera, den heer F. Fokkens, die tengevolge van de hierbedoelde kwestie, onder protest zijn ontslag uit 's Rijks dienst heeft genomen, ofschoon dit zijn pensioen-aanspraken niet onbelangrijk verminderde. Weliswaar was hem te voren medegedeeld, dat hem geen blaam trof, in eene geheime missive, waarvan hij publiek gebruik mocht maken, doch een openlijke rehabilitatie was hem tot nog toe onthouden.

Aangezien de blaam, die den heer Fokkens trof, gevolg was van een onvolledige publicatie van door den Resident ingeleverde rapporten, meende deze met die missive geen genoegen te kunnen nemen en verlangde hij, dat de Regeering, die door haar onvolledig publiceeren de oorzaak was van de blaam, hem openlijk, direct en niet met overdracht op hem, zou rehabiliteeren. Dit was zijn recht en het eenige middel om de door de Regeering veroorzaakte benadeeling van zijn goeden naam te niet te doen. Daar de regeering hierin niet verkoos te treden, ging hij heen en de dienst verloor een hoofdamtenaar, die, zooals de afgevaardigde uit Goes, in de zitting van de Tweede Kamer van 15 November l.l. getuigde, „zeer veel gedaan heeft voor verbetering van den toestand der Inlanders, belast is geweest met zeer belangrijke onderzoekingen en zeer vele rapporten heeft uitgebracht, betrekking hebbende op de belangen der bewoners van de binnenlanden, terwijl zijne adviezen dienaangaande steeds door het Gouvernement zijn gevolgd.”

Blijkbaar doelde de heer Lohman hierbij op zijne leiding van het gewichtige heerenindienonderzoek, dat in zijne gevolgen zoo heilzaam is geweest voor de Inlandsche bevolking, aan zijne leiding eveneens van het onderzoek naar den economischen toestand der vreemde Oosterlingen, met betrekking tot de welvaart der Inlandsche bevolking, die o.m. zijne adviezen tot oprichting van credietbanken voor den Inlandschen landbouw en van spaarbanken voor den Inlander, tot afschaffing van de pacht op de slacht en van die der pandhuizen, tengevolge hadden, zijne onderzoekingen ten aanzien der particuliere landerijen bewesten de Tjimanok en taxatie tot overneming door het Gouvernement, zijn deelnemen als voorzitter van de Nederlandsche commissie voor de regeling der grenzen tusschen Nederlandsch- en Portugeesch-Timor, waarvan de voorstellen nagenoeg onveranderd door beide regeeringen zijn aangenomen en in een verdrag gefixeerd, enz.

De zaak van de onbillijke bejegening door de Indische regeering van resident Fokkens is thans door Minister De Waal Malefijt berecht. Hij heeft het goed recht van den heer Fokkens erkend, aldus officieel openbaarheid aan de zaak gevende, hetgeen de Indische regeering niet had willen doen.

Deze ministerieele jaad zal zeker door alle ambtenaren van het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch-Indië van harte worden toegejuicht. Tegenover een hoofdamtenaar van dat corps is een begaan onrecht officieel erkend en recht gemaakt, en dit komt niet alleen den persoon in kwestie ten goede, maar

het geheele corps ambtenaren van het Binnenlandsch bestuur.

Of de belangrijke koloniale aangelegenheid, waarover de andere aan Z. Ex. gestelde vraag liep, even gemakkelijk door den minister recht te maken zal zijn?

Door den heer Van Doorn werd nl. de aandacht gevestigd op den verkoop van particuliere landerijen op Java aan Engelsche Maatschappijen, een zaak, die van groot belang is, gelijk ieder begrijpt, die zich herinnert, hoe de Engelschen vaak door dergelijke Maatschappijen in sommige Koloniën vasten voet trachten te krijgen. De „Chartered Company” in Zuid-Afrika is er een bewijs voor.

Acht de Minister, vroeg de heer Van Doorn, die aankopen zonder bezwaar, en zoo neen, zijn er dan reeds maatregelen genomen om die bezwaren te ondervangen?

De Minister antwoordde, dat de rechtspositie dier particuliere landerijen door den overgang in andere handen niet verandert, zoodat dit ook de voornemens der Regeering tot bevordering van den overgang dezer landerijen tot het Staatsdomein geenszins in den weg staat. En voorts, dat zoodra dit noodig en mogelijk blijkt, de Regeering zelf tot onderhandschen aankoop wil overgaan.

„Of die mededeeling niet zeer geschikt is om speculatie in gronden te bevorderen, zal de toekomst moeten leeren”, merkt De Nederlander ten slotte op.

Uit de O.-I. Mail.

In de Indische bladen staan uitvoerige verslagen van de in de eerste dagen van Febr. j.l. te Buitenzorg gehouden Vruchten-tentoonstelling, uitgaande van de Ver. Oofterteit. De beschrijving van al die fijn-sappige Indische vruchten is om van te water-tanden. Wat zou 't heerlijk zijn, als die alle, goed geconserveerd ook hier in Europa te verkrijgen waren! Van de mogelijkheid daarvan melden de verslagen niets, wel echter, dat de Vereeniging Oofterteit o.a. zeer praktische manden voor vruchtenverzending etaleert, manden, waarin men 10, 20 of 30 kilo vruchten kan verzenden en de tabellen aan den wand, de tarieven van de Staatsspoorwegen voor vruchtenverzending aangevende, maaken het duidelijk, dat men zonder een Croesus te zijn, vrienden en kennissen in Oost- en Midden-Java gelukkig kan maken met een ramboetan-, kapoelasan- of doekoezending.

Als een grapje vertelt de Javabode:

„Dat vele totoks, al zijn ze jaren in Indië, nog slecht op de hoogte zijn van indische vruchten, zag ik hier bewezen. Eene dame stond met haar man de doekoezending te bekijken; in die buurt lagen ook de nangka's en de tjempedaks, die minder aangenaam ruiken. Ze wees een kolossale nangka haar man aan en zei: „hè, man, wat een groote doerian, en hoe leuk, heel en al zonder stekels.”

Z. Ex. de Gouverneur-Generaal vertoefde eind Januari j.l. een week te Weltevreden en bracht o.a. een bezoek aan de Docter-djawa-school en aan het Diaconessenhuis te Tjikini.

Onder het opschrift *Uit de „grootte wereld”* schrijft de Bataviasche corr. van het Soer. Hblad:

Het eerste bezoek van den nieuwen Gouverneur-Generaal aan Batavia, na zijn blijden intocht, is van langen duur geweest. Behalve met het eenen landvoogd nooit rust latende werk heeft Z. Ex. in dien tijd openbare audientie en besloten receptie gehouden terwijl meerdere malen gasten aan den onderkoninklijken disch vereenigd waren. Onder anderen was er in den avond van Woensdag den 26sten een meer intiem diner, waarbij de commandant van het Oostenrijksche oorlogsschip „Kaiserin Elisabeth” mede aanzat. De op den daaraan volgenden Vrijdag gehouden receptie werd bezocht door den vice-president en de leden van den Raad van Nederlandsch-Indië, de commandanten van Leger en Vloot, de Directeuren der burgerlijke Departementen van algemeen bestuur, de generaals en verdere Bataviasche autoriteiten, als daar onder meer zijn de presidenten van het Hoog-gerechtshof, de Javasche Bank, de Factorij der Nederlandsche Handelsmaatschappij enz., bij alle welke op de voorafgegane avonden door den gouverneur-generaal en mevrouw Idenburg visites waren afgelegd. Ter receptie namen de bezoekers en hunne dames (omstreeks 40 in getal) plaats in verspreide groepjes, bij welke de hooge gastheer en zijne wederhelft om de beurt zich voegden, terwijl door lakeien ververschingen werden rondgediend. Zoo heeft de kennismaking van den landvoogd en mevrouw Idenburg met de Bataviasche autoriteiten dus nu plaats gehad. Er was één roep over den eenvoudigen en vriendelijken, tevens beschaafden en waardigen toon, die aan „het Hof” thans heerscht. De door ons Nederlanders zoo gewaardeerde deftigheid — waar minzame voorkomendheid een ingrediënt van is — heeft daar zijne plaats hernomen.

En aan de Javabode werd geschreven:

„Bij de eerste receptie, door den Gouverneur-Generaal te Buitenzorg gegeven, was geheel Bogor present, en daar de Gouverneur-Generaal tot elke dame en tot elken heer, die aan hem werden voorgesteld, eenige vriendelijke woorden sprak, was 't over negenen, voordat de laatste bezoeker huiswaarts ging. Aan een der heeren, die 't laatst werden voorgesteld, vroeg de Gouverneur-Generaal: „Zijt u reeds lang hier?” hiermede natuurlijk bedoelend in Indië.

— Van kwart voor zeven af, Excellentie, klonk het antwoord.

Verbljvende teekenen.

Het Bat. Nieuwsblad ontleent aan het kort verslag van Zuid Oost-Borneo:

„Als gevolg van de bemoeijingen van den Hd.-controleur van Tabalong en Kloea afdeling Amoentai, verzochten een 500 tal personen van het district Kloea vergunning tot aanleg van rubber-aanplantingen op woeste gronden en hulp om de daarvoor door hen geschikt geoordeelde gronden na te gaan en bij geschikt bevinding het voor de beplanting benodigd zaad te bestellen. De gronden bleken bij onderzoek voor de bedoelde cultuur geschikt te zijn; onder leiding van bestuurswege werd met de opmeting en verdeling begonnen.

Voorop werd gesteld, dat de tuinen een aaneengeschied geheel zouden moeten vormen en aan de gerechtigden werd medegedeeld, dat de verdeling in het begin van Januari zou plaats hebben en van hun aandeelen een register aangelegd zou worden, waaruit extracten als titels van aankomst hen zouden worden buitgereikt. Telegrafisch werd bij de Highlands en Lewlands Cy te Singapore toezending van 250.000 Hevezaden verzocht, waarop toezegging van toezending tegen medio Januari werd ontvangen.

In de onderafdeling Amoentai en Negara steeg het aantal leerlingen op de nieuw geopende scholen te Angkinang en Simpoeer respectievelijk tot 210 en 159, zoodat geen nieuwe leerlingen meer toegelaten kunnen worden. De bouw van de particuliere school te Angkinang werd daarom krachtig voortgezet. Te Angkinang werd een meisjesschool geopend, onder leiding van een inlandsche vrouwelijke kweekeling, welke school verbonden werd aan den reeds bestaanden handwerk-cursus. Het aantal leerlingen bedraagt 48.

Een Hoogereburgerschool te Djokja.

Na Bandoeng, dat op zijn H. B. S. wacht, komt Djokja. Blijkbaar denkend: men kan 't probeeren, gaan een drietal inwoners van de aloude sultanstad, onder wie het hoofd van het Pakoe-alamische vorstenhuis, zich met een request tot de regeering wenden om te Djokja een H. B. S. met driejarigen cursus te stichten. Deze school moet aansluiten bij een H. B. S. met vijfjarigen leerkring.

De bedoeling blijkt volgens de Mataram te zijn de kinderen drie jaar langer thuis te houden.

De G.-G. zal wel het hoofd schudden. Bandoeng zal eerder in aanmerking komen.

De suikerfabrikanten uit de Vorstenlanden liggen

met het bestuur overhoop. In een request aan den G.-G. wordt gevraagd een hooggeplaatst ambtenaar uit te zenden, ten einde een onderzoek in te stellen.

Het ontwerp-arbeidsovereenkomst, door Mr. van Blommestein op last der regeering opgesteld, wordt door de Indische pers zeer ongunstig beoordeeld. Het is te „juridisch”, aldus De Banier in haar Weekoverzicht.

Passermalem te Soerabaja.

Door het bestuur van de soerabajasche Jaarmarkt-vereeniging is een programma in brochure-vorm van de aanstaande of te jaarmarkt uitgegeven, waarin onder meer bepaald is, dat die zal plaats hebben van Zondag 31 Juli tot en met Dinsdag 6 Augustus 1910. De vereeniging rekent op financieelen steun van de Regeering, hetgeen haar wel niet onthouden zal worden, wijl zij van het groote nut van die jaarmarkten, met betrekking tot de ontwikkeling van de inlandsche kunstnijverheid, overtuigd is.

Met de vrij uitvoerige samenstelling van het programma in het hollandsch en maleisch heeft de controleur J. E. Jasper, de organisator van de 5 eerste jaarmarkten, blijkbaar in de eerste plaats gedacht aan een nuttigen leidraad voor de bestuursleden van de vereeniging, die nu, zonder dadelijken steun van den heer Jasper, die in April a.s. met een paar jaar verlof naar Holland gaat, zelf de 6e passermalem tot stand moeten brengen en houden.

De 6e passermalem zal niet alleen van inlandsche nijverheid en kunstnijverheid worden gehouden, maar ditmaal zullen daaraan verbonden worden speciale tentoonstellingen van werktuigen voor inlandschen landbouw en landbouw-industriele doeleinden, van inlandsche muziekinstrumenten, van inlandsche schilderkunst en van moderne chineesche kunst, benevens een expositie van ooftteelt en bloemen.

„n Schande voor Indië noemt het Soer. Hblad het feit, dat niettegenstaande de diepte van het Westgat der haven van Soerabaja de laatste tijden een weinig toeneemt, schepen met eenigszins grooten diepgang er nog steeds niet ongehinderd kunnen passeeren. De Wilis van de Rotterdamsche Lloyd liep bij laag water in het Westgat even aan den grond. De kapitein besloot te wachten, tot het water weer voldoende gestegen was en stoomde toen om Madoera heen om door het Oostgat binnen te vallen.

Het s.s. R.ayput van de Asiatic Steam Navigation Company ging van de reede met een lading suiker voor Europa. De diepgang bedroeg 22 voet en 3 duim, te veel om door het Westgat te kunnen passeeren. Het schip raakte daarin dan ook aan den grond.

Het is te hopen, dat het a.s. onderzoek der heeren Kraus en de Jongh spoedig tot afdoende verbetering zal leiden.

Hetzelfde blad schrijft over: **Vervoer van Visch in spoorwagens:**

„Liefhebbers van versche visch zullen stellig met leedwezen vernemen, dat er over gedacht wordt den specialen vischwagen van den spoorwegdienst aan zijn bestemming te onttrekken. In 1908 is deze wagen in dienst gesteld, doch er schijnt volgens het Bat. Nieuwsblad niet voldoende van te zijn gebruik gemaakt.

Het Soer. Hblad meent er den hoofdinspecteur op te moeten wijzen, dat het wenschelijk is de proef nog niet te staken. Tot nu toe is de zeevisscherij te Soerabaja nimmer op eenigszins energieke en tevens deskundige wijze aangepakt. Thans zijn twee jonge Duitschers, omtrent wie een gunstig testimonium wordt afgegeven, bezig die zeevisscherij eens flink ter hand te nemen. Reeds zijn zij in het bezit van een boot en netten. Dezer dagen is een der Duitschers, voorzien van een aanbevelingsbrief van den resident van Soerabaja, naar Buitenzorg gegaan om steun te vragen. Gaarne zouden de ondernemende jongelui de beschikking verkrijgen over een boot, die vroeger bij de Solovallei-werken gebruikt is en nog in goeden staat moet verkeerren.

Het is niet onwaarschijnlijk dat de beide Duitschers die getoond hebben zich niet door moeilijkheden te laten afschrikken — onze kwijnende zeevisscherij zullen vooruitbrengen. Onder anderen zijn zij van plan de inlanders het inzouten der visch te leeren. Is het bedrijf eenmaal in gang, dan zal de versche vischhandel te Soerabaja — die thans feitelijk niet bestaat — zich stellig ontwikkelen en het vervoer naar de binnenlanden toenemen.

Ned.-Indië te Brussel.

Te Batavia is eene voortentoonstelling gehouden van een fraaie collectie fotografieën, teekeningen, prenten, kaarten, enz., betrekking hebben op de burgerlijke openbare diensten in Indië, welke naar de Brussel-expositie gaan.

In het Bat. Nieuwsblad lezen wij daarover o.m.:

Er was gisterenavond een klein, maar uitgezocht publiek aanwezig en allen waren vol lof.

Misschien zou men als bezwaar kunnen doen gelden, dat de bezoekers van de indische afdeling op de brusselsche tentoonstelling een te mooi beeld krijgen van Indië als „kultuur”-land.

Die fraaie foto's, heel onbescheiden blikken wendend vaak in de prachtige heiligdommen van de ons omringende en toch zoo weinig gewaardeerde natuurweelde, moeten een indruk geven van het paradica der oude Indiërs. En men zou er toe komen den kultuurarbeid van de nederlandsche kolonisten hier al te hoog aan te slaan — vooral dat „geuren” met zooveel scholen is ietwat verdacht. Maar, komaan, dat 'is zoo erg niet. Als wij gasten thuis krijgen, doen wij ook de hoezen van het salonameublement af; als we ons ergens buitendeurs vertoonen plooit ook het beminnelijkste lachje onze lippen, wijl wij menschen van goede vormen en aimabelen omgang willen zijn.

En zoo doet Indië nu ook te Brussel.

Daar niet veel tegen. Alliecht verleidt het de of gene hierheen te komen naar dit wonder-mooie land.

Als men maar oppast niet zelf dupe te worden van die schoonheidssuggestie.”

Hetzelfde blad meldt onder het opschrift: **Een Op-ruier:**

Ong Eng Hoei, de schrijver in de Pantjaran Warta, is schuldig verklaard aan het misdrijf van opzetting tot haat en verachting tusschen verschillende klassen der bevolking en veroordeeld tot de straf van dwangarbeid buiten den ketting voor den tijd van drie maanden.

Afgeschaff.

Onder de Chineezen te Padang is, — volgens de Sumatra Bode, — een ernstig conflict uitgebroken: de uit China aldaar geïmmigreerden willen de kerk sluiten en de priesters naar China terugzenden, dus den godsdienst naar boeddistische stijl afschaffen en zich uitsluitend houden aan de zedeleer van Confucius. De hier geboren echter willen daarvan niet weten.

Een heftig debat was daarvan het gevolg, dat niet tot een eindresultaat leidde, zoodat de zaak wel zoo zal blijven als ze is, dus de verandering niet door zal gaan.

Ook omtrent te houden optochten was men het niet eens; dat punt is ook nog niet opgelost.

WEST-INDIË.

SURINAME.

Wijziging en aanvulling van de herziene strafverordening van 1874, het wetboek van strafrecht en het wetboek van strafverordening. Zulks beoogt een ontwerp-verordening, die door den gouverneur aan de Koloniale Staten werd aangeboden.

Terwijl men in de laatste jaren gewend was aan voorstellen, die uitzetting der koloniale uitgaven beoogden, stelt het bestuur zich thans een bezuiniging voor. Het ligt in de bedoeling om de berechting van zaken, als het moedwillig toebrengen of kwetsuren, die geen ziekte of onbekwaamheid van meer dan tien dagen tengevolge hebben, te brengen onder de herziene strafverordening van 1874, welke eene vereenvoudigde rechtspraak instelde voor geringere vergrijpen. In verbind daarmee is het strafmaximum, dat bij deze vereenvoudigde rechtspraak kan worden opgelegd verhoogd.

Het bestuur verdedigde zich tegen de opmerking in het verslag van de Koloniale Staten op de rijen voertuigenbelasting, dat niet voldoende zuinigheid zou worden betracht bij het landbouwdepartement. Zoolang het moederland bereid is om voor eene behoorlijke inrichting van dit departement desnoodig het subsidie te verhoogen, moet, naar het bestuur meent, zulks dankbaar door de Staten worden aanvaard.

Ten aanzien van den ten opzichte van mevr. van Hall—de Jonge toegepaste maatregel, n.l. het verleen van ontslag als plantkundige op 1 Februari l., terwijl zij reeds den 15en Dec. te voren uit de kolonie vertrok, merkt de gouverneur op, dat dit is overeenkomstig het tegenover tijdelijke ambtenaren gevolgd gebruik. Dit gebruik wordt door den gouverneur billijk geacht.

Zij, die voor tijdelijke diensten uit Nederland worden uitgezonden, zijn door den koloniale dienst verhinderd eenige andere werkzaamheid te beginnen dan tot na hun terugkeer in Nederland.

Wil men het gebruik niet verder handhaven, welnu, dan zou men dit uitdrukkelijk bekend moeten maken, zoodat zij, die uitgezonden worden, het van den aanvang af weten. Maar den gouv. komt het voor, dat handhaving wenschelijk is.

Voorts deelde de gouverneur mede, op de gedane vragen, dat van den 15en December 1909 (dag van

vertrek uit Suriname) de inkomsten van dr. Van Hall worden gekweten uit Nederlandsch-Indische geldmiddelen.

De overtochtsgelden van dr. Van Hall en diens echtgenoot komen ten laste van de Nederlandsch-Indische begroting.

De kosten van overtocht van dr. Cramer van Nederlandsch-Indië naar Nederland en van Nederland naar Suriname zullen komen ten laste van Suriname, evenals de bezoldiging van dezen ambtenaar, van het oogenblik van vertrek uit Nederlandsch-Indië.

De West, besprak de ontwerp-verordening, betreffende de uitgifte van terreinen aan de Grankreek en teekende daarbij o.a. het volgende aan:

Het is een goede kans, voor het grootbedrijf, om in de Surinaamsche goudindustrie de plaats te hernemen, die haar toekomt.

De kolonie van haar kant heeft er belang bij het grootbedrijf te lokken, daar zonder dit bedrijf op den duur een krachtige ontwikkeling der industrie niet denkbaar is.

Het is echter niet waarschijnlijk, dat in de kolonie het kapitaal gevonden zal worden, noodig om op krachtige wijze de exploitatie in het gebied van de Grankreek ter hand te nemen.

Voor de te houden inschrijving zal dus het oog gevestigd moeten worden op Europa en de Vereenigde Staten.

Het komt ons voor, dat daarmede niet voldoende rekening is gehouden in het aan de Koloniale Staten ter goedkeuring aangeboden ontwerp.

De gelegenheid tot inschrijving zal, volgens het ontwerp, worden gesloten drie maanden na het in werking treden van de verordening.

Die termijn is al te kort, in aanmerking genomen dat waarschijnlijk ter zake correspondentie zal moeten worden gevoerd met Europa of de Vereenigde Staten.

Een ander bezwaar tegen het ontwerp is, dat het schijnt ontworpen in de meening, dat de 32 perceelen door 32 verschillende inschrijvers zullen worden genomen.

Dit behoeft geenszins het geval te zijn. Een eenigszins krachtige combinatie zou kunnen inschrijven voor de halve of geheele oppervlakte van 32,000 H.A. In zoon geval zou de bepaling van art. 3, dat voor elk perceel afzonderlijk een gezegeld verzoekschrift moet worden ingediend, enz., tot noodeloozen omslag leiden.

Op nog één punt wenschen wij de aandacht te vestigen, d.i. het uitgangspunt.

Daarvoor wordt in het ontwerp aangewezen de monding der Djoekakreek.

Daar de uit te geven terreinen liggen aan de westelijke helling van het Lelygebergte, zou een eventuele meting over dit gebergte van 700 meter hoogte moeten geschieden, wat ontzaglijke moeilijkheden oplevert en een juiste meting bezwaarlijk maakt.

Aanbeveling zoude het o.i. verdienen als uitgangspunt aan te wijzen de monding der Grankreek, of het punt Dam (waarvan de ligging moet worden vastgesteld als eindpunt van een spoorweg). Hoewel de meting van uit laatstgenoemde punten langer wordt gaat zij dan over grootendeels tamelijk vlak terrein.

WAT DE INLANDER ZEGT.

Ontevreden stemming van de bevolking in de Minahassa.
In de Bintang Soerabaja van 30 December 1909 no. 299 en van 3 Januari en 4 Januari 1910 nos. 1 en 2 worden door Liberaal onder het opschrift „Verbond” eenige ongunstige beschouwingen gegeven over de wijze, waarop het Nederlandsch Bestuur in de Minahassa is opgetreden en nog optreedt.

De toestand van voorheen vergelijkende met dien van thans, zegt de schrijver, dat vroeger geen enkele Aziat dezelfde rechten had als de Europeaan. De Aziaten werden door dezen als wilden beschouwd. Alleen in Engelsch-Indië werden in de laatste tientallen jaren Hoogeschoolen gesticht, die bezocht worden door heele en halve studeerenden.

De toestand daar vergelijkende met dien in Nederlandsch-Indië, bestaat er toch wel een groot verschil in ons nadeel, al mogen de inboorlingen van Engelsch-Indië ook niet voor de hoogere staatsbetrekkingen in aanmerking komen.

Op Java komen nu de vereeniging „Boedi Oetomo” en de Chineesche vereenigingen voor de belangen van den Javaan en den Chinees op en tal van andere vereenigingen hebben daar thans rechts-persoonlijkheid.

De schrijver vergelijkt de verhouding van Nederland tot den Indischen inboorling met die van een ouden heer tot zijn hond, die beiden verdwaald zijn in een dicht begroeid bosch, omgeven door een vlakte, waarvan het hooge gras kort geleden is afgebrand.

De oude heer is bevreesd, dat wilde dieren uit dat

pas afgebrande gras te voorschijn zullen komen en is ernstig bezorgd, dat de hond zal wegloopen en ontrouw zal worden aan zijn meester. Die hond echter is hongerig, ziet er akelig mager uit, vel over botjes, het arme dier wordt niet naar behooren onderhouden; het zou dan ook niet erg te verwonderen zijn, als het geen groote trouw betoonde aan zijn heer.

Bovendien vergelijkt die hond zijn bestaan met de Engelsch-Indische honden, die beter verzorgd worden.

In de Nederlandsche nieuwsbladen worden vele beschouwingen over de verdediging van Indië gegeven, men gaat dan uit van het denkbeeld, dat Nederlandsch-Indië niet gemakkelijk te veroveren zal zijn, maar men verlieze daarbij toch niet uit het oog, dat het Nederlandsch gezag over Indië gelijk is aan de morgendauw op de bladeren der boomen, of wel aan een ademtucht, die door den minsten wind kan worden wegewaaid.

Terwijl de Regeering den inboorling en den Chinees en enkele eilanden van den Archipel vooruit helpt, schijnt zij weinig te voelen voor de Minahassasche belangen.

Toch werd de Minahassa niet met geweld van wapenen onderworpen, zooals met Java, Celebes, Atjeh enz. het geval was.

De verhouding van Nederland tot de Minahassa was steeds meer die van bondgenooten.

In den oorlog van 1825—1830 tegen Dipo Negoro op Java gevoerd, namen de Minahassers, hoewel gedwongen, deel aan de krijgsovereenkomsten en de vele Minahassasche jongelieden, die als soldaat in dienst traden, werden steeds wegens hun ordelijkheid en lijkheid geprezen.

Doch wat doet nu de Regeering daartegenover om de Minahassers te helpen, die bijna allen protestanten zijn? Buiten de gewone uitgaven, welke door de inkomsten worden gedekt, wordt er geen geld aan dat gewest ten koste gelegd. In het belang der irrigatie wordt niets gedaan. Een Adjunct-Inspecteur van het Lager Onderwijs kreeg het in zijn hoofd om het onderwijs op de Maleische scholen te verminderen; overmorgen wordt nog de hoofdschool te Tondano gesloten, terwijl er gesproken wordt over het voornemen om de gouvernementsscholen aan de „Zending” over te doen.

Waar de stem van den Minahasser door het Hooger Bestuur niet meer wordt gehoord, daar moet hij rouwen en weklagen, zegt de schrijver.

Op Java bestaan dessascholen en eerste klassescholen, waar de Nederlandsche taal onderwezen wordt. Java zal vooruitgaan. Maar tengevolge van de geheel andere Regeeringspolitiek, welke ten opzichte van de Minahassa wordt gevoerd, zal achteruitgang het onverbidde lot van dit land zijn.

Ook de godsdienstpolitiek van de Regeering brengt veel onrust in het land en werkt als een vergif onder de jongelingschap.

Het grootste gedeelte der Minahassers is protestant; alleen te Menado en te Tomohon zijn Roomsche Katholieken.

Waarom wil de Bisschop te Batavia toch uitbreiding geven aan laatstgenoemd geloof in het protestantsche Minahassaland en het den inboorling daar moeilijk maken?

Ontvangt de pastoor-hulprijder zijne bezoldiging uit de kas der Katholieken en is de doop van den hulpprediker niet van evenveel waarde als van den Roomsche-Katholieken priester?

Ten einde den achteruitgang der Minahassers zooveel mogelijk tegen te gaan, hebben de Minahassasche soldaten besloten zich thans tot een Bond te vereenigen.

De Redactie van de Bintang Soerabaja voegt aan dit artikel een enkel woord toe en wijst op het verkeerde, dat er in gelegen is om vergelijkingen te maken tusschen het Nederlandsch en het Engelsch-Indisch bestuur, waarvan men weinig afweet.

Op het goede der Engelschen te wijzen en alleen op het slechte bij de Nederlanders de aandacht te vestigen, is niet billijk.

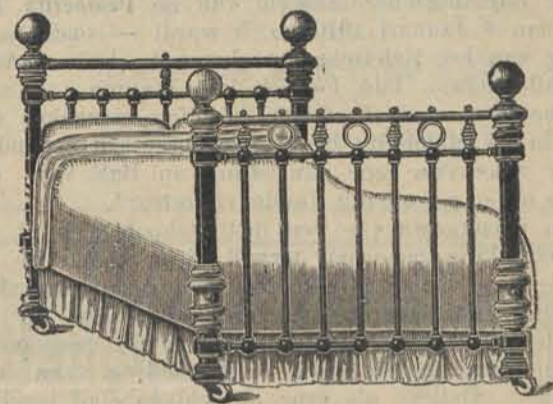
Wil men toestanden vergelijken, dan moet men de onderwerpen in zijn geheel overzien en nagaan, hetgeen bij den een beter is dan bij den ander.

Men verlieze niet uit het oog, dat zoovele grotere landen dan Nederland hunne overzeesche bezittingen moesten prijsgeven en dat ditzelfde lot ook aan Nederland zou ten deel zijn gevallen, als het zich een slecht bestuurder had getoond. Er is zeker veel gebrekkigs bij het Nederlandsch Bestuur, en het is plichtmatig om te trachten die gebreken met geduld en beleid verbeterd te krijgen, maar door het te overladen met verwijtingen en slechts den buitenkant der dingen te bezien, betracht men geenszins rechtvaardigheid.

Dat men de Regeering herinnert aan de trouw, ook in het verleden, der Minahassa is goed, doch dan begrijpe men daaronder ook de Amboneezen. Beide rassen hebben, door in den militairen dienst

□ BRENDEL & ZONEN □
Wijnhandel □ □ Likeurstokerij
ZOUTMANSTR. 63 □ □ PRINSESTRAAT 114
: TELEFOON 4905 : □ □ : TELEFOON 5448 :
Vraagt uitvoerige prijscurant.
Scherp concurrerende prijzen. — 5 pCt. dividend.

Th. A. A. SIMONIS
34 GROENMARKT — OVER DE —
PRINSESTRAAT.
TELEFOON No. 2535 □ DEN HAAG



Specialiteit in BEDDEN.

— GROOTE KEUZE —
van af het beste tot het eenvoudigste.

MAGAZIJN GESLOTEN VAN HALF EEN TOT TWEE UUR.

The Berlitz School,

welbekend bij allen die met verlof in Nederland vertoeven.
Noordeinde 58a. - Telef. 2234.

TALEN Duitsch - Engelsch - Fransch,
Italiaansch - Spaansch - Russisch - Hollandsch, enz, enz.

door leeraren, uit de desbetreffende landen, die eene zuivere uitspraak, vrij van dialect, bezitten.
Conversatie - Vertalingen - Literatuur.

HEINEKEN'S

Glazenwasscherij

□ STOOM JALOEZIEËN- en □
ROLLUIKENFABRIEK. :-

v. Geschilderde
Fabriek GORDIJNEN

in meer dan 500 dessins. □ □ □

„Klenus” Stofzuig-
machine.

:-: HOF- EN RIJKSLEVERANCIERS. :-:

□ 'S-GRAVENHAGE. □

:-: KETTINGSTRAAT No. 6. :-:

TELEFOON 2478.

BRENGT EEN BEZOEK AAN

BOEATAN

Heulstraat 19 :-: DEN HAAG.

te treden, getoond een werkelijken steun te zijn voor de Regeering in moeilijke tijden.

Doch niet alleen daarom moet de aandacht van de Regeering op de Minahassa worden gevestigd.

Het is toch algemeen bekend, dat de Minahassers veel Japansch bloed in de aderen hebben.

De Regeering heeft zich om het feit, dat de peranakan-Chineezen de voorkeur hebben gegeven aan het Chineesch onderdaanschap, weinig bekommerd, doch zij wake er thans voor, dat de Minahasser zich niet tot Japan aangetrokken gevoele.

Is het b.j.v. aan de Regeering bekend, dat er reeds Minahassers naar Japan vertrekken met het doel om daar hun levensonderhoud te zoeken?

De Redactie van de *Bintang Soerabaja* beveelt waakzaamheid ten deze aan.

Ontevreden stemming op het eiland Bali.

In de Zaterdagse *Causerie* van de *Pemberita Betawi* van 8 Januari 1910 no. 5 wordt — onder aanhaling van het Maleische spreekwoord „Lain padang lain bilalangja, lain loeboek lain ikannya (= zoo veel hoofden zooveel zinnen) melding gemaakt van eene in de Maleische bladen geyoerde correspondentie ter zake van eene aanstelling op Bali van een *Sedahana goeng* (onder collecteur).

Een poenggawa (= een districtshoofd), is nl. tot die betrekking benoemd, terwijl diens zoon in de functiën des vaders is getreden. Waar zoovele oudere Balische landsdienaren meerdere aanspraken op de vacante betrekking van districtshoofd meenden te kunnen doen gelden, werd de aanstelling van derf jeugdigen Balliër als eene onrechtvaardige beschikking beschouwd.

Ter toelichting kan dienen, dat de betrekking van poenggawa of districtshoofd, volgens den schrijver, de hoogste bestuursfunctie is, welke op Bali aan een inboorling wordt toegekend, en, hoewel diens bezoldiging geringer is dan die van een Regent op Java, zoo kan men de Balische districtshoofden toch wel met de Javaansche Regenten vergelijken.

De aanstelling van den poenggawa geschiedt op dezelfde wijze als die der Regenten op Java, waarbij — zoo zulks mogelijk is — rekening wordt gehouden met zekere familiebelangen.

Dit schijnt thans ook op Bali te zijn geschied.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Behandeling van den Chinees door den Europeaan.

Op den 8sten October 1909, tijdens het vertrek van Makasser naar Bonthain (Celebes) van de Koninklijke Paketvaartstoomer „Van Neck”, kon men getuige zijn van den toorn van den gezagvoerder van dat stoomschip op den proviandklerk Tjan Sioe San.

Toen deze op het tweede-klasedek van gemeld vaartuig kwam, ontving hij, in tegenwoordigheid van verschillende Chineesche passagiers, waaronder een officier, een lichamelijke kastijsing van den gezagvoerder, zóódanig, dat hij bewusteloos op het dek neerviel.

Tjan Sioe San, die reeds tien jaren in dienst van de Paketvaart Maatschappij is en goed staat aangeschreven bij zijne chefs, had, naar de meening der Chineesche reizigers, — geen schuld; zij vonden die bejegening dan ook alles behalve behoorlijk, mede in aanmerking genomen het feit, dat hij reeds gebrekkelijk ter been was, tengevolge van een vroeger gedanen val, tijdens een zeereis naar Sumatra.

De Chineesche passagiers hebben schriftelijke verklaringen afgelegd ten gunste van Tjan Sioe San, terwijl deze eene klacht heeft ingediend bij den Officier van den Raad van Justitie te Makassar.

De Directie van de Koninklijke Paketvaart Maatschappij neemt in deze eene afwachtende houding aan tot na het vonnis van den Raad van Justitie.

De Bataviasche „Perniagaan” (Handelsblad), en de Makassaarsche „Sinar Matahari” (de Zonnestraal), hebben zich bepaald tot eene sobere mededeeling van de feiten, hetgeen Anak Adev in de „Pemberita Tjoeng Wa” (de Chineesche berichtgever) van 26 November 1909 no. 119 aanleiding geeft, om — onder den titel van „Stem uit Nederlandsch-Indië” — de daar woonachtige Chineezen te wijzen op de geringschattende bejegening, die zij van de Europeanen moeten ondervinden.

En dit zal steeds toenemen, zegt de schrijver, wanneer men in een dergelijke behandeling maar blijft berusten. Hij begrijpt dan ook niet van de Redactie der *Perniagaan*, die toch zegt de Indisch-Chineesche belangen voor te staan, dat zij ten deze niet meer actief is opgetreden.

Hoe geheel anders is de houding van den Nederlander tegenover den Japanner, die met Europeanen is gelijkgesteld, terwijl de Indische Chineezen zoo goed als geen hulp ontvangen, ondanks het feit, dat zij reeds eeuwen in Nederlandsch-Indië met der woon gevestigd zijn en veel belastingen moeten opbrengen.

De Nederlanders hebben hen integendeel steeds in

toom gehouden middels slechte, onderdrukkende wetten.

De Japanners kwamen na de behaalde overwinningen op de Russen in grooten getale naar Ned-Indië en werden sedert dien tijd geconsidereerd. Zij kwamen er als kleine lieden, als medicijnverkoopers en dergelijke, ook als beheerders van publieke huizen, enz., terwijl de herwaarts komende Chinees veelal een ambacht beoefent als timmerman of barbier, doch eerst geëerbiedigd wordt, zoodra hij rijk is.

De Chineesche proviandklerk wacht nu het vonnis af van den Raad van Justitie en kan in functie blijven als het bewezen is, dat hij geen schuld heeft.

Doch hoe zal het met den gezagvoerder van de „Van Neck” afloopen? vraagt de schrijver.

Na den aanslag op twee Japanners te Batoc-toelis (Buitenzorg), vertrokken de autoriteiten naar Batavia, wellicht om de aangelegenheid met den Japanschen Consul te bespreken, maar wordt een Chinees vermoord, dan is een inlandsch oppasser voor het onderzoek van den moord voldoende. Leidt het onderzoek tot een gunstig resultaat, dan is het goed, maar wordt de zaak niet opgehelderd, dan is het ook goed, want het is maar een Chinees.

In de „Tjoeng Wa” van 30 November no. 120 treft men het bericht aan, dat een Chinees, oud 17 jaren, woonachtig te Wladivostock, in de rivier een plank had opgevischt en die naar zijn huis bracht.

Hij werd door de Russische politie beschuldigd van diefstal en zoodanig mishandeld, dat hij aan de bekomen kneuzingen overleed.

De vader van den jongen man werd beboet met 50 Roebel, omdat hij den zoogenaamden diefstal niet had kunnen voorkomen.

Een andere jonge Chinees, winkelbediende te Wladivostock, brak een drinkglas, ter waarde van f0.30 van zijn werkgever, die hierover zoodanig in woede ontstak, dat hij den bediende doodsloeg.

De geheele familie van den verslagene, bestaande uit een 30-tal personen, verliet daarop Wladivostock en keerde naar haar land terug.

Een dergelijk bestaan als de Chineezen onder de Russen hebben, genieten, zegt de schrijver, ook de Chineezen in Ned-Indië, waar men hen niet weet te beschermen tegen grove bejegening.

Daarom is het zaak, dat de Chineezen naar hun eigen vrij bestaan streven, het moge kosten wat het wil.

Toelating van emigranten-Chineezen in den grooten bestuursraad te Peking. In de „Tjoeng Wa” van 7 December 1909 no. 122 treft men het bericht aan, dat te Peking het besluit is genomen, dat Chineesche emigranten ook zitting kunnen hebben in den grooten bestuursraad aldaar.

Dit bericht zal door de Chineezen in Ned-Indië zeker met vreugde worden vernomen, omdat het hun de gelegenheid zal aanbieden in Groot-China een bestuursbetrekking te veroveren en zij dus hunne moeite om in het Chineesch verband te worden opgenomen, beloond kunnen zien. De mogelijkheid om tot zulk een hooge functie te geraken zal voor de Indische Chineezen in het geheel niet uitgesloten zijn.

De jeugdige Ned-Indische Chinees, die Chinees blijven wil en daarom eene Chineesche opvoeding wil ontvangen, begint met één der scholen te bezoeken van de Tjong Hoa Hwe Kwan-Vereeniging, en als hij den cursus doorloopen heeft, gaat hij met zijn kameraden onder geleide van een daartoe uitgekozen landgenoot naar Nanking, waar hij van Staatswege gehuisvest wordt en de Ke Ka ij Lam Hak Tong (Hak Tong-school) bezoekt.

Later worden de leerlingen naar andere scholen van hooger orde, bijv. te Pak King (oud-Peking) gezonden, om opgeleid te worden voor officier bij het leger bij de marine en andere functiën. Eenmaal in den Staatsdienst geplaatst, hebben zij verder hunne carrière in handen en kunnen zij — hoewel emigranten — het toch tot eene aanzienlijke hoogte in den Chineeschen Staatsdienst brengen.

Van Vreemde Koloniën.

Italiaansch Somaliland.

In den laatsten tijd heeft het optreden van den dollen mollah weder de aandacht gevestigd op de Somali-kust, waar, gelijk bekend, niet alleen de Fransen en Engelschen, maar ook de Italianen zich hebben vastgezet.

Italiaansch Somaliland, hetwelk ook de protectoraten Obbia, Nugal, en het sultanaat der Midjertains omvat, staat onder het beheer van een gouverneur, die zich rechtstreeks verhoudt tot den Italiaanschen minister van buitenlandsche zaken.

De zetel van het bestuur is gevestigd te Mogadiscio. Het gouvernementens-bureau is samengesteld uit twee gouvernementens-secretarissen, twee bestuursambtenaren, van wie de eene belast is met het toezicht op de koloniale kas en de posteries, de andere met dat op den dienst der douane.

De kolonie is verdeeld in zeven residenties, Mogadiscio, Itala, Merca, Brava, Lough, Jumbo en Bardera, waarvan alleen de laatste door een civiel ambtenaar wordt bestuurd, de andere onder het bestuur staan van de met het bevel over de troepen ter plaatse belaste officieren.

De gouverneur bezit alle bevoegdheden, die de ministers aan hem kunnen delegeren. De residenten worden door den gouverneur benoemd en handelen uit zijn naam in de aan hunne zorgen toevertrouwde gewesten. Zij zijn niet alleen met het bestuur belast, maar ook met de rechtspraak en de in hun onderhebbend gewest gelegerde troepen zijn voor politieke doeleinden geheel tot hunne beschikking.

Italianen en met dezen gelijkgestelden zijn onderworpen aan de Italiaansche wetten, zooals die in de kolonie worden toegepast. Inboorlingen en met dezen gelijkgestelden worden berecht volgens de in de kolonie heerschende gebruiken, die aan het Mohamedaansch recht en aan de adat zijn ontleend. Aan inboorlingen en met dezen gelijkgestelden is het evenwel vrijgelaten om met uitzondering van het personen- en het familierecht zich onder de Italiaansche wetten te plaatsen. In dit geval staan zij voor de Italiaansche rechtbanken terecht.

De verdediging en de veiligheid der kolonie zijn opgedragen aan eene macht, die geheel uit inlandsche troepen bestaat, geëncadreerd door Italiaansche officieren, een politiekorps, dat is samengesteld uit inlanders, aangevoerd door officieren en onderofficieren der carabinieri, en eindelijk enkele oorlogsschepen.

Bijna alle inlandsche soldaten zijn afkomstig uit Zuid-Arabië, terwijl zich ook Somali's en Suaheli's, doch in minderen getale, bij de troepen bevinden. Dezen telden, het politiekorps ter sterkte van 174 man niet inbegrepen, den 1en Juni 1907 22 officieren en 2158 man, verdeeld over 6 compagnieën, w. o. 1 compagnie artillerie.

De ontvangsten der kolonie bedroegen voor den dienst 1908—1909 571600 francs, zoodat Italië nog omstreeks 2 miljoen francs moet bijdragen om de uitgaven te dekken, waarvan nagenoeg de helft voor het onderhoud der troepen noodig was.

Hygiënische onderzoekingen in de tropen.

Aan den Wetgevenden Raad van de Goudkust was voorgesteld een bedrag van f4200 voor entomologische onderzoekingen in de kolonie goed te keuren. Een lid van den Raad, Grey genaamd, verzette zich tegen dien post, omdat, naar hij meende, voor dat geld een betere bestemming ware te vinden. In de laatste tien jaren hebben geleerden van verschillende scholen voor onderzoekingen in de tropen een schat van gegevens verzameld betreffende den gezondheids-toestand in West-Afrika. Op die gegevens zijn dan verschillende theorieën opgebouwd, waarvan slechts weinige in practijk zijn gebracht.

Welk nut, vroeg de heer Grey, heeft het nu, om nog meer geld uit te geven voor het zoeken van nieuwe theorieën, terwijl men er niet naar streeft de verkregen wetenschap in de practijk toe te passen. Naar zijne meening kan het geld, dat tot nu toe in West-Afrika voor onderzoekingen werd uitgegeven, als weggeworpen worden beschouwd.

Hij wees op Sekondi, waar de gezondheidstoestand van de Europeanen in de laatste maanden zeer slecht was en weet dit aan het gemis van een afvoerstelsel en aan het feit, dat de poelen in de nabijheid niet waren drooggelegd. Te Winnebah laat de drinkwatervoorziening zeer veel te wenschen over, en zou men dus beter doen, die f4200 te bestemmen voor den aanleg van een waterreservoir te Winnebah. Ook andere nuttige maatregelen kunnen worden getroffen naar aanleiding van hetgeen men thans reeds weet.

Het betoog van den heer Grey vond instemming bij vele leden van den Raad, o.a. bij den Chief Justice, die echter den voorgestelden post goedkeurde, omdat de minister van koloniën dien nu eenmaal wenschte. De post werd dan ook aangenomen.

Uit dit staaltje blijkt weder, wat de Wetgevende Raden in de niet-autonome Engelsche koloniën in de melk te brokken hebben. Zoo samengesteld, dat de ambtelijke leden, d.w.z. die leden, die in den Raad zitting hebben krachtens het hooge ambt, dat zij bekleeden, de meerderheid vormen, worden alle maatregelen, die van Londen uit gedecreteerd worden, goedgekeurd, ook al verzet het belang der kolonie zich daartegen.

De klacht, dat er nog zoo weinig partij getrokken wordt van de reeds ten aanzien van malaria-bestrijding verkregen kennis, schijnt ook van toepassing te zijn op de Engelsche kolonie Zuid-Nigeria.

Men weet, dat in het daartoe behoorende Lagos de malaria verbazend veel slachtoffers maakt, dat de kinine als zeer waardevol strijdmiddel is erkend, en toch bedroeg de waarde van de in de geheele kolonie, met een bevolking van 4,5 miljoen zielen, verstrekte kinine ten vorigen jare slechts f2800.

De koloniën en de tariefwet.

In Fransche koloniale kringen heerscht groote ontstemming over de door de Kamer aangenomen tariefwet.

Op het in de maand October II. gehouden congres der oudere koloniën was reeds aangetoond, hoe de handel der koloniën onder de werking der tariefwet van 1892 was achteruitgegaan.

In Fransch Guyana en Nieuw-Caledonië spiegelde de achteruitgang van den handel zich wel minder duidelijk in de in- en uitvoercijfers af, tengevolge van de ontwikkeling der mijnindustrie in die beide koloniën. De handel ondervond echter ook daar niet minder de nadeelen der protectionistische wet van 1892.

En nu nam de Kamer eene wet aan van nog meer protectionistische strekking. De *Dépêche Coloniale* liet niet na, de aandacht der koloniale kringen hierop te vestigen en het betoog van het Fransch koloniale blad vond weerklink in de *Temps*.

De *Temps* vroeg daarbij, wat de parlementaire vertegenwoordiging der koloniën in de Kamer te beïnvloeden heeft, nu deze na in 1892 weinig van zich hebben doen hooren, bij de behandeling der tariefwet van dat jaar, zich ten tweeden male liet verrassen, zich blijkbaar zoo weinig laat gelegen liggen aan eën der levensbelangen voor de koloniën.

Ook het Fransche ministerie van koloniën krijgt van het blad een veeg uit de pan. In 1898 werd reeds vanwege dat ministerie een uitgebreid onderzoek ingesteld naar de werking der tariefwet van 1892 in de koloniën. De resultaten van dat onderzoek zijn nimmer openbaar gemaakt, doch eindelijk in handen gesteld van eene commissie van 15 leden, van wie slechts 3 in de koloniën hebben vertoefd, maar als ambtenaar, terwijl de koloniale handel in het geheel niet was vertegenwoordigd.

Nen, meent de *Temps*, de verdediging der koloniale belangen is ook niet afdoende verzekerd bij het ministerie van koloniën.

Een groote actie wordt thans op touw gezet voor de vorming eener „Union intercoloniale”, die zal trachten de gewenschte wijzigingen te erlangen in de nog door den Senaat te behandelen wet.

Oost- en West-Indisch Literatuur-overzicht.

De Indische Gids.

Het Maart-nummer vangt aan met een artikel van Boeka over het Nederlandsch voor Inlanders en over daarmede verband houdende zaken. De schrijver, van oordeel zijnde, dat er alleszins behoefte bestaat aan eene gemeenschappelijke taal, welke van het eene einde van den Archipel tot het andere verstaan wordt, beweert, dat het Nederlandsch nimmer hiervoor zal kunnen dienen, omdat het leeren daarvan den Inlander te veel inspanning kost, doch dat uit het op Java gebruikte zgn. dienst-Maleisch een taal moet worden vastgelegd, die voortaan de algemeene taal van geheel Indië zal zijn.

De oud-kolonel F. C. Hering heeft het nogmaals over Java's weervermogen tegen een buitenlandschen vijand, een vervolg, als het ware, van zijn artikel in de Juni-afl. van het vorige jaar, en tevens verdediging van de door hem voorgestane denkbeelden, die veel critiek hebben uitgelokt.

De overige inhoud is als volgt: *Ideaal of utopie*, door Mr. H. 's Jacob (eene beschouwing over de zgn. „drainage-theorie”). — *Tjoelik*, door C. Spat. — Een protest, door Mr. F. D. E. Ossenbruggen. — Een reis door de Bataklanden (met kaart), door J. E. Jasper. — *Oost-Indische pakketboeten in de 18e eeuw*. — *Overeenkomsten met inlandische vorsten in den O.-I. Archipel*. — *Productie van caoutchouc*. — *De afleiding van het woord „Passaat”*. — *Maandelijkse revue van brochures enz.*, door J. E. de M. — *Koloniale literatuur*. — *Maandelijkse bibliographie voor Oost- en West-Indië*, door W. C. M.

De Tijdspiegel.

De heer H. van Kol houdt in de nieuwe afl. van De Tijdspiegel eene beschouwing over De wetgeving op den mijnbouw in Ned. Oost-Indië. De schrijver zegt, dat voor den bloei en de welvaart onze koloniën, naast bevordering van landbouw en inheemsche groot-industrie, de bevordering van den mijnbouw een belangrijke factor kan worden voor de economische evolutie dier gewesten. Een doelmatige regeling van de ontginning der delfstoffen, waardoor de rijkdommen, in Indië's ondergrond bedolven, aan het daglicht zullen komen, kan niet alleen de gelden verschaffen om tal van dringende noodzakelijke hervormingen te volvoeren, doch ook den te zwaren druk der belastingen verminderen en aan vele nieuwe middelen van bestaan het aanzien geven. Op de Indische regering rust dus — volgens hem — de ernstige plicht, daarvoor beter te waken, dan tot heden door haar *Mijnwetten* geschiedde.

De heer van Kol besluit zijn zaakrijk opstel: „Een geheel nieuwe mijn dienst moet worden ingericht, met een behoorlijke arbeidsverdeling en decentralisatie, zooals dat door mij reeds 20 en 21 October 1899 in de Tweede Kamer werd gevraagd. Dan kan de mijnbouw in Ned. Oost-Indië worden, wat hij steeds had behooren te zijn: een krachtig middel, om de economische evolutie dier koloniën te bevorderen; een redmiddel in plaats van een nadeel voor de bevolking. Dan zullen eindelijk de hoogere rechten en belangen der gemeenschap worden gesteld boven de voordeelen van enkele vreemdelingen en door daden getoond worden, dat het ernst is met het streven naar ethische koloniale politiek.”

Onze Eeuw.

In het Maart-nummer van *Onze Eeuw* een artikel van S. Kalf over: De oude buitenplaatsen van Batavia, die na 't verval van de Oost-Indische Compagnie langzamerhand zijn verdwenen, vooral ook door den maatregel van Daendels, toen hij de ontruiming van het oude Batavia dekreteerde. De bevolking verplaatste zich allengs naar Noordwijk, Rijswijk, Weltevreden, Tanahbang en elders; de fraaie huizen met „tuynen”, waar landvoogden en raden van Indië verblijf hielden eertijds, werden alle gesloopt; de oude stad geraakte hoe langer hoe meer in verval, en was in 1816, bij het einde der Britsche tusschen-regeering, nog slechts door eenige weinige oudgasten, door portugeesche kleurlingen en chineezers bewoond.

Tijdschrift voor het Binnenlandsch Bestuur.

Afl. 1 van den nieuwen jaargang bevat de volgende bijdragen: *Eenige vijanden van de katoenkultuur en hoe hen te bestrijden*, door W. Keuchenius. — *Wijze waarop in de onderafdeeling Koming Ilir ratten en muizen op de rijstvelden worden gevangen*, door Contr. Pool. — *Reorganisatie van de politie*, door J. C. Castens. — *Nederlandsche vereeniging voor luchtvaart*, afdeling Batavia.

Ceres.

In Nummer 257 van „Cultura” schreef de heer F. A. von Stürler zeer ongunstig over het lot van geëmployeerden op cultuurondernemingen in onze Oost. waartegen de heer J. P. Tetterode in het jongste Nummer van *Ceres*, het orgaan der studenten aan de Rijks Hoogere land-, tuin- en boschbouwschool, meent te moeten protesteeren. De laatste toont met cijfers aan, dat de betaling dier employé's onmogelijk slecht kan worden genoemd bij eene vergelijking van hun inkomen met dat van jonge geneesheeren, ingenieurs, doctoren in de rechten, veeartsen, enz. En de behandeling zou slecht zijn! Hierop kan de heer T. alleen zeggen, dat een administrateur, die zijn employé's slecht behandelt, spoedig niets op zijne onderneming krijgt dan 3e of 4e klas employé's. Waar men bovendien met slechts 3 of 4 Europeanen op een land woont, is men op elkaar aangewezen en men moet wel Nurks zijn om zijn ondergeschikten onaangenaam te behandelen. Wanneer dit soms wel het geval is, dan ligt het dikwijls aan den employé.

Hetzelfde nummer van *Ceres* bevat onder het opschrift „Brieven van een weegbrug-employé”, een korte beschouwing door „Tjariq”, welke een blik geeft op het leven in een suikerfabriek, en ook de employé-kwestie aanroert.

Lichtstralen.

De eerste afl. van jaargang 16 der „Lichtstralen op den Akker der Wereld” bevat een door zendeling J. A. Kruijts geschreven opstel, getiteld: *Een Javaansch meisje*, dat karakter toonde. Wij krijgen daarin het beeld te zien van Markoni, die de wilskracht bezat, zeldzaam bij een Javaansch meisje, om haar jongere zusje uit eene verkeerde omgeving weg te halen. Het werkje geeft tevens een goeden blik op het Javaansche volksleven in het algemeen.

De Indische Mercuur.

Inhoud van No. 9: *Burgerlijke veertsenijkundige dienst in Ned. Oost-Indië*, door Dr. K. W. van Gorkom (vervolg). — *Mededeelingen van het Deli-Proefstation te Medan (Referaat)*, door P. Hondius Jr. — *Het Javasche bankpapier als wettig betaalmiddel in Indië*. — *Statistiek van den handel, scheepvaart, in- en uitvoerrechten in Ned.-Indië*. — *Gouden en zilverconcessiën in Ned.-Indië*. — *Inlandsche ontginningen in Ned.-Indië*. — *Petroleumconcessiën in Ned.-Indië*. — *Tweede Internationaal Congres voor koloniale landbouw te Brussel 20-23 Mei 1910*, door Dr. A. H. Berkhout. — *Kultuurberichten (Opkoop suiker-fabrieken. — Erfpachtsperceelen in Besoeki, enz.)*. — *Kleine mededeelingen (Het ontwerp koelieordonnantie. — Particuliere landerijen op Java. — De handelsbetrekkingen tusschen Java en Australië en de Australische banken, enz.)*. — *Financiële berichten en verslagen, zoomede de overige wekelijkse rubrieken.*

W. P. de Bock

Piet Heinstraat 71-73, hoek Barentszstraat

TELEF. 1769.

GASHAARDEN.

ANTON SCHIPPER

AERT VAN DER GOESSTRAAT 25
□ B/H STADHOUDERSPLEIN □
□ DEN HAAG □
AGENT DER FIRMA WIENER EN VAN WITSEN,
□ ROTTERDAM □
Indische Uitrustingen

Goosen & Swagerman.

DEN HAAG, Boekhorststr. 149.
DEN BOSCH, Vughterstr. 17.

**VLEUGELS, PIANO'S,
INGEBOUWDE PIANO'S
ORGELS.**

VERHUUR-
PIANO'S van f 5.— p.m. off 50.— p.j. af.
VLEUGELS van f 8.— p.m. off 80.— p.j. af.
SPECIALE INRICHTING VOOR HET GEREEDMAKEN VOOR DE TROPEN.

TECHNISCH HANDELSBUREAU

E. CHAULAN

TELEPHOON 6216. TELEPHOON 6216.
2e Sweelinckstraat 73 - 's-Gravenhage.

De nieuwste onderdelen en accessoires voor
AUTOMOBIELEN.

Vertegenwoordiger voor Auto-Omnia, Parijs.

Elastieken Kousen uit Europa's 1e fabriek, volgens verklaring der gebruikers, het langst van alle soorten elastisch blijvend, per paar f 3.75, vanaf no. 9 f 4.25. Hospitaaldoek 1e kw. f 1.75 p. meter. Thermogewatten f 0.65. Koorts-thermometers met controlebewijs f 0.60. Breukbanden dubbel f 2.25, enkel f 1.25. - Houtwolmatrassen f 2.25, Luchtkussens en Ondersteken in huur à f 1.— p. maand. „DE GEDE”, Witte de Withstraat 20. Telefoon 6033.

COMESTIBLES. —
INDISCHE ARTIKELLEN.

J. C. P. HOOGVEEN.

Hofleverancier van H.M. de Koningin en
H.M. de Koningin-Moeder.

FRED. HENDRIKLAAN 141.

TELEFOON 4969.

ARCTOS THEE EN KOFFIE.

PIERRE SCHREINER

ZOUTMANSTRAAT 18-20-22

TELEFOON 1864 — DEN HAAG

Goedkoopste Magazijnen voor
COMPLETE MEUBILEERING.

Weekblad voor Indië.

No. 41 bevat de volgende bijdragen: Verlofgangers op reis (vervolg), door H. van Kol. — Opmerkingen over politie en justitie, door J. F. H. A. Later. — De Semarangse betrouwbaarheidsrit van toerwagens. — Bandjir te Djokja. — Lain doeloe, lain sekarang (XI. kleeding en meubilair), door Felix. — Njo in Holland, door Karamati.

Vragen van den Dag.

De heer P. Goedhart schrijft in het Maartnummer van de Vragen een artikel over kuoetsjoek, getah pertja en balata, waaraan het volgende is ontleend:

Tal van menschen meenen, dat kuoetsjoek en getah-pertja twee namen zijn voor dezelfde zelfstandigheid. En toch vallen de verschillen reeds bij oppervlakkige beschouwing in 'toog. Zoo is kuoetsjoek elastisch, getah niet; bij verwarming wordt kuoetsjoek slechts iets meer elastisch, terwijl getah bij verwarming week en kneedbaar wordt, bij afkoeling wordt het weer hard. Ozon tast kuoetsjoek heftig aan; een straal ozon, die men er op richt, doorboort het; getah en balata blijven er onverschillig onder.

Terwijl de kuoetsjoek-boomen over de geheele wereld voorkomen tusschen de 15 gr. N.br. en 150 gr. Z.br., hebben de getahboomen een zeer beperkte groeiplaats. Ze komen uitsluitend voor op Malakka, Sumatra, Java, Borneo en de kleine eilanden daartusschen. De onderzoekingen omtrent allerlei punten zijn eigenlijk nog pas begonnen. Proefaanplantingen zijn nog zeer jong, maar zeker is het, dat het aantal goede getah opleverende boomsoorten zeer gering is.

Balata is het melksap van eenige Sapotaceae, die tot het geslacht Mimuscops behooren. De boom komt o.a. voor op de Antillen en wordt in Suriname bolletrie genoemd. Balata heeft waarschijnlijk dezelfde samenstelling als getah, maar kan niet gebruikt worden voor isoleeringsdoeleinden. Onvermengd wordt het gebruikt voor matrijzen en vormen, schoenzolen en vooral voor drijfriemen.

Java-oorlog.

Het 6e en laatste deel van „De Java-oorlog van 1825—'30” is verschenen. Evenals het 4e en 5e is dit deel bewerkt door kapitein E. S. de Klerck (de vorige werden geschreven door majoor Louw), en uitgegeven door het Bataviaasch Genootschap van Kunsten en Wetenschappen, met medewerking van de Ned-Indische Regeering.

De eigenlijke oorlog wordt in dit deel niet beschreven, het is meer een nabetrachting, met vermelding van getroffen regelingen met de Vorstenlandsche Hoven enz. Een tweetal kaarten zijn aan het werk toegevoegd: de eene vertoont de Vorstenlanden omstreeks 1828; de andere idem na het dempen van den opstand. In het Voorbericht zegt de schr. o.m.:

„Had ik aanvankelijk gedacht met een beknopte behandeling der staatkundige maatregelen, welke na den oorlog ten aanzien van de Vorstenlanden zijn genomen, deel V te kunnen besluiten, de bestudeering van het onderwerp heeft mij het raadzaam doen voorkomen, mijn taak breder op te vatten, meer te geven dan de hoofdzaken alleen. Dat mij dit mogelijk is geweest, dank ik vooral aan de bijdrage: „Vorstenlanden” van den heer Rouffaer in de Encyclopaedie van Ned-Indië. Zonder deze studie, een in

FEUILLETON.

Twee dagen op den Tengger. *)

In den ochtend groen, donkergroen, in donkere en lichte vlakken, tegen den middag vervloeiende in intens diep blauw, tot donkerviolet, scherp afgeteekend dikwijls tegen de strak-libhtblauwe, heldere lucht bij ochtend, en rose, soms oranje-rood als een scherm voor een gloeiend haardvuur bij avond, verheft zich daar in 't zuiden de majesteuze Tengger, een der merkwaardigste en meest bezienswaardige vulkanen van Java, geflankeerd in een halven boogvorm door den Kawi, Ardjoeno en Penangoenga rechts en nog een Penangoenga links, als een machtige reus wakend over zijn inferieuren, als een oudere over jongen. Daarachter staat de Smeroe, als een speelsche jongen voortdurend dikke rookpluimen uitstootend achter den rug van den rustig, doorwakenden oudere.

Dit schouwspel iederen dag voor zich te moeten hebben zonder 't van naderbij te bekijken werd mij te machtig en de invitatie van den controleur van de Tenggerafdeeling bij hem voor eenigen tijd te komen logeeren, maakte een einde aan alle mijne bezwaren tegen een tocht naar den Bromo.

Met een mijner collega's, die mede zou gaan, toog

klein bestek samengedrongen macht van feiten en wetenswaardigheden, zou de samenstelling van dit gedeelte van het werk op schier onoverkomelijke bezwaren zijn gestuit, daar eigen onderzoek naar de voormalige Vorstenlandsche toestanden uiteraard uitgesloten was.”

Vervolg opgave van bladen, tijdschriften enz., welke nieuw ter lezing zijn gelegd in de Leeszaal Heulstraat 17, Den Haag, die dagelijks, Zon- en Feestdagen uitgezonderd, geopend is van 10 uur voor- tot 6 uur namiddags.

De Javabode t/m 9 Febr. '10.

De Sumatrapost t/m 8 idem.

De Padanger t/m 28 Jan. '10.

De Delicourant t/m idem.

Het Soer. Handelsblad t/m 8 Febr. '10.

De Surinaamsche Courant t/m 3 Febr. '10.

Suriname, Kol. N.- en Adv.blad t/m 4 Febr. '10.

Onze West, t/m 11 Febr. '10.

De West idem.

De Deutsche Kolonial-Zeitung Nos. 8 en 9.

De Stem van Indië No. 2.

Jong Indië Nos. 28 en 30.

Neerlandia Nos. 2 en 4.

Exportblad Nos. 809 en 810.

La Quinzaine Coloniale No. 3.

Weekblad voor Ned-Indië Nos. 38 en 39.

Handelsberichten v-h Min. v. Landbouw No. 157.

Kort verslag verg. 2e K. S.-G.

Soerja Soemirat No. 1.

De Indische Mercur No. 10.

De Indische Gids, afl. Maart.

Regeeringsalmanak 1910.

MEDEDEELINGEN.

Van het Dag. Bestuur der Vereeniging.

Bij deze wordt beleefd medegedeeld, dat ter onzer kennis is gebracht, dat zich iemand, als heer gekleed, met gouden lorgnet, bij leden van de vereeniging „Oost en West” heeft aangemeld, voorgevende namens haar te zijn gezonden, ten einde geldelijke ondersteuning te vragen voor behoeftigen en noodlijdenden.

Het hoofdbestuur vindt daarin aanleiding te verklaren, dat van zijn kant geen enkele bevoegdheid, aan wien ook, is verleend, om gelden voor de vereeniging en voor dat doel te ontvangen.

Van het door den heer J. E. Jasper geschreven Verslag der vijfde Soerabajasche Jaarmarkt, is voor zoover de voorraad strekt, voor belangstellenden, gratis een exemplaar verkrijgbaar in het tentoonstellingslokaal van Boeatan, Heulstraat 19, Den Haag.

Van het Informatie-Bureau:

Van de volgende circulaire zijn 2000 ex. gezonden aan autoriteiten, instellingen en ondernemingen van Landbouw en Nijverheid in Ned-Indië.

L. S.

In de Statuten der Vereeniging „Oost en West”, hoofdzetel 's-Gravenhage, die zich ten doel stelt den band tusschen Nederland en zijne overzeesche bezittingen te versterken en de gemeenschappelijke belangen der ingezetenen te bevorderen, is onder meer als een der middelen daartoe genoemd: „het behulpzaam zijn van degenen, wier belangen de vereeniging

ik naar onzen chef, die zoo welwillend was, ons voor te stellen meer dan 2 dagen te blijven, doch drukke werkzaamheden en familieomstandigheden veroorloofden ons dit laatste niet.

In 't kort, op een goeden morgen stond ik, gestoken in een stevigen rijbroek en witte jas, slobkousen om de beenen en bij gebrek aan een praktischen hoed een pet op het hoofd met mijn collega op een der hoeken van de aloon-aloon van Pasoeroean om half negen 's ochtends met een handkoffertje, waarop de regenjassen en een kiektoestel, te wachten op de fameuze Pasoeroean-stoomtram, die ons naar 't zuiden voeren zou.

Een scherp gegil in de verte, daarna weder 't geroezemoes van menschen naar en van de Chineseesche kamp komende om inkoop te doen, 't geratel van voorbijgaande karretjes. — Getingel in de verte in de Chin. kamp.

„Daar is-ie, goddank!” klonk 't als uit één mond. Geblaas, gesis, gestuw, vergezeld van laag dwarrelende, vieze, donkere rook nog steeds in de verte.

Na eenigen tijd stond voor ons een groote, groen geverfde keukenkachel mel reusachtige sigarenkisten op wielen er achter. Wij namen plaats in een er van waar buiten op haast onleesbaar geverfd stond „2e klasse.” Toch hadden we beiden een vrijkaart 1e klasse in den zak, maar een 1e klassewaggon scheen overbodig geweest te zijn.

Een, onze ooren pijnlijk aandoend gegil, maakte K. nerveus. „We zijn buiten de kotta (stad)”, be-

voorstaat, in het verkrijgen van werkzaamheden.”

De vele klachten, in den laatsten tijd vernomen over de weinige opgewektheid bij jongelieden in Nederland, om een werkkring te zoeken in Indië, gepaard aan het besef, dat Indië toch aan zoo velen een nuttigen en aangename werkkring kan verschaffen, terwijl daarentegen vele Indische jongelieden zich in Nederland voor den strijd om het bestaan door studie kunnen versterken, deden de Vereeniging omzien naar middelen om de uitwisseling van jongelieden tusschen Nederland en Indië wederkeerig te bevorderen; de eenen om zich in Nederland de kennis te verwerven, die in Indië niet verworven kan worden, de anderen om zich voor betrekkingen in Indië aan te melden en te bekwamen.

De instelling in het vorige jaar van een Studiecommissie ten behoeve van de in Nederland vertoevende jongelieden, afkomstig uit Nederlandsch-Indië, was reeds een uitloefsel van het streven, om die wisseling te bevorderen.

Thans gaat de Vereeniging een stap verder; gesteund door een subsidie, haar door den Minister van Koloniën, op haar deswege gedaan verzoek, toegekend en door de Staten-Generaal goedgekeurd, heeft zij in het leven geroepen een bureel van raad en voorlichting, dat zich ten doel stelt aan hen, die zich voor Staats- en partikuliere betrekkingen in Indië willen bekwamen, daartoe den weg te wijzen en tevens aan Indische ondernemingen, maatschappijen en genootschappen de gelegenheid te bieden, zich voor het verkrijgen van werkkrachten aan te melden.

Dat bureel is gevestigd te 's-Gravenhage, Heulstraat 17; het toezicht over dat bureel is opgedragen aan een Commissie, waarvan deel uitmaken de heeren E. van Assen als voorzitter, E. M. van den Bergh van Heinenoord, Dr. H. Blink, H. D. H. Bosboom, C. J. Hasselman, W. L. Megelink, en J. M. Pijnacker Hordijk als leden, en J. L. van Genep als secretaris, welke laatste dagelijks, zon- en feestdagen uitgezonderd, aldaar te spreken is van 10—12 's voormiddags en van 2—4 uur 's namiddags.

Wijders bestaat het voornemen, onder toezicht van die Commissie, kleine geschriften te doen samenstellen, waarin worden vermeld de eischen voor verschillende betrekkingen, de wegen en middelen om daartoe te komen en de vooruitzichten daarvan, en waarin tevens een overzicht zal gegeven worden van den aard der verschillende betrekkingen, en van de soort van werkzaamheden, daarin te verrichten.

De Commissie wenscht zich in betrekking te stellen met regeeringspersonen of lichamen in Nederland en zijne bezittingen, met de bestuurders of hoofden van daar gevestigde maatschappijen en ondernemingen van nijverheid, landbouw, enz., — en zich, zoo veel mogelijk te voorzien van alle gegevens, dienstig om hare taak naar den eisch te vervullen.

Wij vestigen mits deze Uwe aandacht op ons bureel van raad en voorlichting, van welks verrichtingen periodiek in het orgaan der Vereeniging „het Koloniaal Weekblad”, mededeeling zal worden gedaan, en roepen Uwe hulp in, voor zooveel de bij het onderwijs betrokkenen betreft, ten einde de aandacht van belanghebbenden, ouders en jongelieden, op ons bureel te vestigen, en voor zooveel werkgevers in Indië betreft, om ons te voorzien van de gegevens, welke op hunne ondernemingen of instellingen in of voor Indië betrekking hebben en welke ons

weerde ik hem tot troost. Niemand maakt hier aanmerkingen op dat gegil, dus waarom zou de speelsche machinist niet gedurig gebruik maken van de zoo verleidelijke gillende stoomfluit.

K. hield zijn ooren krampachtig dicht, zijn verwoed gezicht naar den machinist gekeerd, die er zich in 't minst niet aan stoorde.

„Goddank. Waroeng dow!” na een half uur. We paktten ons boeltje op. Geen karretje te zien. K. ongeduldig, zenuwachtig vlug een eind de straat op om een karretje te roepen. Een oppasser (inlandsch politieagent) springt van achter een groep menschen tevoorschijn, rent de straat, op en weet een karretje uit de verte te doen aan komen, greep onze barang en laadde ze er in.

Na een paar minuten rijdens kwamen we aan de kawedanan (huis van den wedono) van Wangkal.

De wedono, een tenger, maar toch sterk en taai uitzierend personage, wachtte ons reeds, gereed om met zijn gevolg ons te volgen.

Een oogenblik later reden we de straat op naar 't zuiden, gevolgd door een tiental petinggi's (dessa-hoofden) der dessa's in 't district Wangkal, welke we op onzen tocht langs zouden komen, want we hadden afgesproken met den controleur van Pasoeroean van de gelegenheid meteen gebruik te maken enkele dessa's te inspecteeren. Onze barang hadden enkele petinggi's vóór zich op 't paard genomen en zoo reden we, nu eens in draf, dan weer stapvoets, tegen de reeds flauwe hellingen van den Tengger op.

*) Een zeer welkome bijdrage van een onlangs naar Indië vertrokken ambtenaar, welk goed voorbeeld, naar wij hopen, meer en meer navolging zal vinden.

Vereeniging Oost en West, Afdeling Nijmegen.
Geldelijke Verantwoording over het Jaar 1909.

| B A T E N. | | L A S T E N. | |
|-------------------------------|-----------------------|--|-----------------------|
| Saldo op ultimo December 1908 | f 150 01 ⁶ | Aan het Hoofdbestuur | f 38 — |
| Aan contributiën | 134 50 | Inningskosten | 3 89 |
| 1 reglement | — 25 | Reiskosten voor het bijwonen van vergaderingen | 20 — |
| | | Advertentiekosten | 7 45 |
| | | Drukwerken | 8 65 |
| | | Bureaustkosten en porti | 9 18 |
| | | Kosten der lezing van den heer Sibinga Mulder | 38 80 |
| | | Noodlijdenden te Pendjaloe | 10 — |
| | | Saldo voor het jaar 1910 | 148 79 ⁵ |
| | f 284 76 ⁵ | | f 284 76 ⁵ |

Gezien:

De Voorzitter:

T. W. G. HOFMAN.

NIJMEGEN, 4 Maart 1910.

De Secretaris-Penningmeester:

D. G. J. BELJENS.

bureel kan behoeven, om hen, die zich tot ons wenden, in te lichten.

Het Hoofdbestuur:

C. R. Bakhuizen van den Brink, Voorzitter.
A. B. J. Prakken, Onder-Voorzitter.
E. van Assen, Secretaris,
A. A. C. Harting, Penningmeester.
Mevr. M. Ten Bosch—Bosscher.
Mevr. J. E. van Oeveren—Van Schaik.
Th. Almerood.
J. H. Calmeijer.
T. Gerdes Oosterbeek.
Prof. Mr. J. E. Heeres.
L. A. H. Lamie.
F. E. Luitjes.
J. C. van Reijn.
Mr. H. Smeenge.
Jhr. Mr. J. E. von Weijler.
Th. J. A. van Zijl de Jong.

De Commissie:

E. van Assen, Voorzitter.
E. M. van den Bergh van Heinenoord.
Dr. H. Blink.
H. D. H. Bosboom.
C. J. Hasselman.
W. L. Megelink.
J. M. Pijnacker Hordijk.
J. L. van Gennep, Secretaris.

s-Gravenhage, Februari 1910.

Staatsblad no. 55 bevat de wet van den 10en Februari j.l., houdende regeling van het Nederlandsche onderdaanschap van de bevolking van Nederlandsch-Indië.

Bij Kon. Besl. van 18 Februari j.l. no. 60 zijn, met intrekking van de bestaande, nieuwe bijzondere voorwaarden vastgesteld voor de benoembaarheid tot adjunct-landmeter en landmeter bij het kadaster in Nederlandsch-Indië.

Bij Kon. Besluit van 28 Januari 1910 no. 20 is bepaald dat aan in behoeftige omstandigheden verkeerende weduwen en weezen van in koloniale dienst gehuwde militairen onderstand ten laste van den lande kan worden verleend, indien de overleden echt-

genoot geen lid van het bij Kon. Besluit van 24 Juni 1908 no. 78 opgerichte weduwen- en weezenfonds is geweest.

De onderstanden moeten telken jare worden aangevraagd aan den minister van Koloniën, onder overlegging van een ambtelijke verklaring waaruit behoeftigheid blijkt.

Uit het bovenstaande blijkt dus — wat in vroegere berichten niet duidelijk uitkwam — dat de huwelijken in dienst moeten gesloten zijn.

Bij Kon. Besl. is bepaald, dat art. 3 van de bij Kon. Besl. van 16 Febr. 1909 no. 11 (Indisch Staatsblad no. 240), vastgestelde „Bijzondere voorwaarden van benoembaarheid tot technische betrekkingen bij den waterstaat en de burgerlijke openbare werken in Nederl.-Indië en regelen betreffende de uitzending van personeel uit Nederland voor zoodanige betrekkingen” wordt aangevuld met een derde lid, luidende:

3. Wie zich reeds driemaal voor een der voornoemde examens heeft aangemeld en afgewezen of uit anderen hoofde dan om wettige redenen, ter beoordeeling van den directeur der burgerlijke openbare werken, niet verschenen is, dan wel zich teruggetrokken heeft, wordt niet meer tot het afleggen daarvan toegelaten.

Dit Kon. Besluit wordt geacht in werking te zijn getreden op 14 Mei 1908.

Van de Afdeling Nijmegen.

Verslag van het voorgevallene gedurende het jaar 1909.

Aan de afdeling ontvielen eenige leden door overlijden, bedanken en vertrek, eenigen traden toe, zoodat de ledensterkte op ultimo December 1909 bedroeg 76.

Eindigde ons verslag het vorige jaar met den wensch, dat in den loop van het jaar 1909 een tentoonstelling zou kunnen plaats hebben van Indische nijverheids- en kunstvoorwerpen, — omstandigheden buiten den wil van het afdeulingsbestuur, waren oorzaak, dat deze tentoonstelling niet doorgaat.

Voor het samenstellen dezer tentoonstelling werd het afdeulingsbestuur verwezen naar Boeatan. Hoewel 't streven van Boeatan hoogelijk waardeerend, kwam het ons toch voor, dat de te houden tentoonstelling iets, ja veel meer zou moeten zijn, dan de magazijnen van Boeatan en het bijeen-

Van lagere temperatuur was echter nog niets te bemerken; de transpiratie gutste mij nog langs de slapen van 't harde draven en de pogingen om mijn paard de andere te doen bijhouden; 't beest scheen reeds gebruikt te zijn, ten minste 't was reeds verhit, toen ik dien ochtend opsteeg. Ik moet even opmerken, dat 't mijn eigen paard niet was, dat ik in 't geheel geen paard bezat; wel heb ik een fiets, waar ik heel veel gebruik van maak, maar ik ben toch van plan een auto er op na te houden, want daar behoeven wij, ambtenaren, geen belasting voor te betalen, voor een fiets wel. (Ze zijn toch slim, die bureaumenschen te Batavia!) 't Was 't paard van een petinggi, waar ik op reed, een aardig beest, maar met echt inlandsche gewoonten, en die maken den Europeeschen berijder 't rijden moeilijk. We bereikten omstreeks 11 uur Pasrepan (d. w. z., „waar 't koud is.” Het klapperwater, dat ons daar aangeboden werd, smaakte ons uitmuntend en na een poosje rusten namen we afscheid van den wedono van Wangkal, lieten onze barang naar Poespo brengen door 2 koelies, stegen op 2 dwergblikjes, ijzersterkte bergbeklimmers, en vertrokken, na den begeleider der paarden verzocht te hebben maar kalm aan te loopen en ons alleen te laten. (In de Tengger-streek is 't gewoonte geworden — zeker door de vele touristen, die ze bezoeken — dat er steeds een begeleider meegaat voor de paarden).

Eindelijk draafden onze beestjes de eerste steile hellingen op en mijn hart popelde reeds van verlan-

gen naar de mooie berggezichten en den koelen bergwind. De weg was nog heel breed (pl. 5 M.) mooi begroeid en tamelijk recht. Een karretje, inhoudende 2 Engelsch uitzijnde touristen, plus bagage en koetsier, met 2 paarden bespannen, reed ons achterop en voorbij. Links en rechts van den weg nog steeds 't zelfde: groepjes bamboeboschen, hier en daar inlandsche huisjes met net onderhouden erven, eenige open plekken sawah's, waar de nijvere landman bezig was met ploegen. Voetje voor voetje werkte het span sapi's (ossen) zich door de taaië modder, voortgedreven door 't geschreeuw en de zweep van hun bestuurder. Ondertusschen kwamen er steeds meer hellingen in den weg. Onze beestjes, de een achter den ander (weer een der talloze vervelende gewoonten der inlandsche paarden), draafden er tegen op, en dan weer stapvoets langs de vlakke gedeelten, wat ik liever had, want 't zadel, waar ik op zat, van echt inlandsch maaksel, maakte mij 't rijden nu niet bepaald gemakkelijk.

„Kijk eens, prachtig, zeg!” riep mijn collega, die mij een eindje voor was. Ik tikte mijn paard met de leidsels op zijn nek, zoodat 't vooruit sprong en naast K. gekomen, genoot ik een prachtig vergezicht op Pasoeroean, dat ver beneden ons lag. Jammer, dat een gedeelte aan ons oog onttrokken werd door een wolkenmassa, die van uit zee zich langzaam uitbreidde over 't lage land.

De weg was intusschen iets smaller geworden, of- schoon voor een weg in de binnenlanden nog prach-

Kunstzaal „THE HAGUE”

□ □ □ SWEELINCKSTRAAT 99 □ □ □

Open van 1—4 uur.

SCHILDERIJEN en AQUARELLEN van Moderne meesters. —:—:—:—:—:—:—

(VRIJ TE ZIEN.)

MOOI NEDERLAND.

De Naamlooze Vennootschap „MAATSCHAPPIJ MOOI NEDERLAND” exploiteert fraai en gezond gelegen terreinen in Nederland; o. a. 20 HECTARE BOSCHRIJK VILLA-TERREIN met schoone vergezichten, gelegen op den Sterrenberg en in 't Keteldal te BERG EN DAL bij NIJMEGEN, aan de beide groote wegen NIJMEGEN—KLEEF en aan de beide stoomtrams van BERG EN DAL en van BEEK naar NIJMEGEN.

Zuivere Zandbodem, 80 Meter + R.P.

Kantoor der Vennootschap: KONINGIN EMMAKADE 107, DEN HAAG.

Holland-China-Theehandel

DEN HAAG.

Kon. Emmakade 2, Tel. 3472.

VRAAGT ONZE:

ONOVERTROFFEN KWALITEIT

DEGELIJKE CARTONVERPAKKING



| Prijzen | No. | per Pond |
|---------|-----|----------|
| | 1 | f 0.80 |
| | 2 | — 1. — |
| | 3 | — 1.25 |
| | 4 | — 1.50 |

Bij 5 ponden tegelijk.
Franco plaats en postkantoren Nederland.

gegaarde van enkele particulieren den weetgierigen beschouwer en besteller zouden hebben kunnen aanbieden.

Ons doel toch lag verder.

Gaarne hadden wij gezien, dat ons Hoofdbestuur

tig mooi; daar heeft de controleur van Andel alle eer van. Voor plm. 20 jaren liep de weg n.l. tot 'n eind voorbij Pasrepan (ik bedoel den breeden rijweg), waar hij overging in een steil, smal wegje, recht-toe-recht-aan getrokken naar Poespo en uiterst moeilijk berijdbaar. Van Andel was het (de man van den Tengger; in zijn tijd alhier de tweede resident van Pasoeroean genoemd, om zijn willekeurige en streng optreden, wat wel noodig was om van de Tenggerstreek te maken wat er van gemaakt is), die met ijzeren hand, onder andere reusachtige verbeteringen, dit pad verving door een mooien, slechts matig stijgenden weg, zoodat Poespo voor karretjes heel gemakkelijk te bereiken is. Steeds zigzagsgewijze slingert hij zich over de heuvelruggen langzaam, maar zeker tegen den Tengger op.

— Hoera!

— Wat is er?

— Kom eens kijken.

Ik, alweer op een drafje, naar K., die nu weer vóór was. Een bocht omgereden en ik stond bijna onder een poort van bamboe, waaraan een bord hing waarop met koeien-letters stond: Poespo.

Gekke gewaarwording, uit zoete mijmeringen, dolende, in de verheven, schoone natuur, plotseling haast te vallen tegen zoo'n gewrocht van menschenhanden.

(Wordt vervolgd.)

zich tijdig in gemeenschap had gesteld met Indische werkgevers enz., om zodoende den Nederlandschen neringdoenden den weg te wijzen, waarop zij zich rechtstreeks tot die werkgevers zouden hebben kunnen wenden. Dit, ten einde de voortbrengselen zoo goedkoop mogelijk, uit de eerste hand dus, te ontvangen en met een redelijken winst te verkoopen.*)

Maar door omstandigheden is deze tentoonstelling nogmaals uitgesteld.

Voor de noodlijdenden te Pendjaloe werd f 10 opgezonden.

Eene lezing, gehouden door den heer J. Sibinga Mulder over suikerfabricage, was niet zoo bezocht als de belangrijkheid van de voordracht ten rechte had mogen doen verwachten.

Naar aanleiding van de weinige toehoorders op de meeste lezingen zijn dit jaar geen pogingen aangewend om tot eene lezing uit te noodigen.

In plaats daarvan kwam het bestuur op het denkbeeld eenige redacties van Indische dagbladen te verzoeken een exemplaar van hun blad voor het vergaderlocaal der afdeling af te staan. En wel tegen vergoeding van port.

Van de zeven aangeschrevenen hebben een drietal gehoor gegeven aan dit verzoek, nl. het Bataviaasch Nieuwsblad, de Locomotief en het Soerab. Handelsblad, welke bladen dagelijks ter lezing liggen in de Receptiezaal van het Grand Hotel du Soleil.

Een eere-salut aan deze drie bladen is hier zeker op zijn plaats. Naar onze meening doet het geregeld bijhouden der Indische dagblad-literatuur meer dan eene lezing 's jaars.

De jaarlijksche algemeene vergadering op 10 Juli 1909 werd bijgewoond door den heer Beijens, de buitengewone algemeene vergadering op 27 November 1909 door den heer Luitjes.

D. G. J. BEIJENS, Secretaris.

*) Dit was ook één der doeleinden, waartoe, nu ongeveer 6 jaar geleden, door het toenmalige hoofdbestuur van „Oost en West”, de N.V. Boeatan met hare bestendige tentoonstelling in het leven werd geroepen, wel wetende, dat dit doel niet door één tentoonstelling te Nijmegen, of waar ook, te bereiken zou zijn, doch slechts langzaam-aan, met geduldige inspanning na jarenlange studie, voorbereidende organisatie en bevorderende aanmoediging, waartoe echter iedere tentoonstelling hier te lande of elders, hoe klein ook, het hare kan bijdragen. Uit de jaarverslagen van Boeatan valt duidelijk te lezen, dat deze taak niet zoo eenvoudig is, als het bestuur der Afdeling Nijmegen het zich blijkbaar voorstelt.

Red.-Comm.

Lijst van aangekomen en vertrokken Passagiers uit en naar de Indiën.

Passagierslijst van s.s. „Tabanan”, kapt. W. J. Boon, vertrokken van Batavia 3 Febr. 1910, aangekomen te Marseille 25 Febr. 1910.

W. H. Bal; C. van den Berg; Dr. W. Blok; Dr. W. Breedveldt; Mevr. H. C. Dumont; L. Dinger; F. W. van Haften; J. K. Kelder; M. van Houwelingen; Jongheeren J. en D. Hubenet; Dr. F. W. F. Hunger; Mevr. A. G. Kok met 2 kinderen; C. L. Loriaux; E. A. Neeb; F. Tückermann met echtgen. en 1 kind; A. de Vletter; A. J. van Zon met echtgenoot; W. Zweerts de Jong met echtgen. en 1 kind; W. Bessem; J. A. Delombarde met echtgen. en 5 kinderen; H. J. Disselwerff met echtgen. en 1 kind; Mevr. de Wed. C. van Dijk; R. Ennenga; D. W. van Schaik; W. Schoutendorp; F. A. van Schuilburch; J. L. Staudemajier; Tjan Tjoen Hay; A. H. Verschoor; L. P. Vlaanderen; P. A. Ward; F. R. Cotteleer; G. J. Lambrechts, benevens H.M. troepen en schepelingen.

Te Padang embarkeeren: A. D. T. T. Boutmy met echtgenoot; Mevr. de Wed. J. de Lange en 1 kind; 2 kind. van der Slok; Mej. Nollensteijn.

Naar Padang vertrekken: L. Bendien met echtgen.; H. Kelb; Mej. S. van Ligten; K. Stoltz met echtgen. en 1 kind; R. Tedeachi; Mevr. de Wed. W. van der Lee; Mej. L. Pieloor; E. A. Kuehlin.

Passagierslijst van het stoomschip „Prins Maurits”, gezagvoerder H. J. van der Goot, van Amsterdam naar West-Indië via Madeira, op den 4den Maart.

O. Staude, echtg. en kind; Fr. H. Wunsche; H. J. Levie; J. H. Perk; Mevr. G. E. van Duimen v. d. Bel en 2 kinderen; J. van West.

Rekening en verantwoording der gelden van de Afdeling 's-Gravenhage der Vereeniging „Oost & West” over het jaar 1909.

31 DECEMBER.
Saldo in Kas op 1 Januari 1909 : f 368.—
Geïnde contributiën over 1909 - 2022.—
Gekweekte rente 16.—

31 DECEMBER.
Salaris Algemeene Secretaris f 600.—
Loon oppasser 104.—
Huishuur Heulstraat 17 450.—
Aandeel Telefoon 30.—
Huur (2 maanden) Galileïstraat 21 58.39
Afgedragen aan het Hoofdbestuur 465.—
Zaalhuur 15.—
Gerestituëerde contributiës 4.—
Afgevaardigden 10 Juli, Hoofdbestuursverg. 18.—
Feest 24 Maart en lezing Spat 30 Dec. '09 246.06⁸
Bloemstuk Quinta d'Albani 7.50
Couranten, postzegels, kl. rekeningen, enz. 333.80
Saldo 31 December 1909 74.24⁸

f2406.—
Balans 1909. Activa.
Saldo in Kas 1 Januari 1909 f 368.—
Saldo Meubilair 100.—
Contributiës - 2022.—
Gekweekte rente 16.—
f2506.—

f2406.—
Balans 1909. Passiva.
Diverse uitgaven f2331.75⁸
Afschrijving Meubilair 50.—
Saldo Meubilair 50.—
Saldo Contanten 74.24⁸
f2506.—

(w.g.) M. TEN BOSCH—BOSSCHER,
Penningmeesteres.

De Commissie van Verificatie.
(Gezien en goedgekeurd).

(w.g.) E. MARCELLA, P. ZEYDEL, W. C. DE HAAS.

'S-GRAVENHAGE, 14 Februari 1910.

Sterkte der Ledenlijst van de afdeling 's-Gravenhage over 1909.

| Jaartal. | Sterkte op 1 Januari 1909. | | Bijgekomen: | | | | Afgestaan: | | | | Totaal verschuldigd over 1909. | | Sterkte op 31 Dec. 1909. | | Bemerkingen. |
|-------------------|----------------------------|---|-------------|--------------------|-----------|--------------------------------------|-----------------------|-----------------------|----------|--------------------------|--------------------------------|---------------|--------------------------|-------------------------------|--|
| | I | II | III | IV | V | Na de contributie betaald te hebben. | Zonder betaling. | I+II+III | IV+V | (I+II+III) | (IV+V) | | | | |
| | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | Aan-tal. | Bedrag. | |
| 1909 | 752 | f 1650.50*) | 209 | f 490.50 | 89 | f 201.50 | 98 | f 211.50 | 49 | f 107.— | 912 | f 203.— | 902 | f 2024 | *) Verschil met 31 Dec. 1908 ontstaan door contributieverhoging. |
| Verschuldigd over | | Van de contributie 1909 reeds in 1908 betaald | | Rest verschuldigd. | | Betaald over | | Saldo nog te betalen. | | Hiervan af te schrijven. | | Saldo Balans. | | | |
| | 1908 | 1909 | Totaal | | | | 1908 | 1909 | Totaal | | | | | | |
| | f 15.50 | f 2034 | f 2049.50 | f 18.— | f 2031.50 | f 6.— | f 2014.50 | f 2020.50 | f 11.— | f 9.50 | f 1.50 | | | Over 1907 nog betaald f 1.50. | |
| | | | | | | | nog betaald over 1907 | 1.50 | | | over 1908 | | | | |
| | | | | | | | Totaal | f 2022.— | | | | | | | |

VACANT

SMAKELIJK BROOD.

Electrische Bakkerij CARELS

PIET HEINSTRAT 66 - TELEPHOON 6286 - NOORDEINDE 21

Gouden Medaille. Parijs 1907.

INTERNATIONALE TENTOONSTELLING HYGIËNE.

Haargroeimiddelen

merk „CRINOFLOOR”

zijn de middelen waarvan men het meest succes kan verwachten. Men vrage ter overtuiging daarvan aan, de vele attesten van herstelden, welke gaarne op aanvraag franco thuis worden gezonden. Mondeling of schriftelijk **ADVIES KOSTELOOS.**

C. ROMEIJN, Haarkundige, Spui 25, Den Haag.
Eenig eigenaar.
CONDITIE BILLIJK. - NAMAAK VERBODEN
Succes bijna altijd zeker.

SCHOLL-ENGBERTS f SCHOLLEN

ALMELO

RAMEH (BRANDNETEL) TRICOT

VENTILATIE ONDERGOEDEREN

VOOR DANIEL HEEREN EN HONNEN

HUIOVERSTERKENO

ONDERZIEKING DER TROESSEN

DE PRIMA LINGERIEZAKEN EN GROOTE GAREN-ENBANDWINKELS

Desverlangd geeft de fabriek gaarne de adressen voor elke plaats op.